



07.05.2024

Dnro 21161/03.04.04.19/2021

Asia Valitus ympäristölupa-asiassa

Muutoksenhakija ja luvan haltija

Peab Industri Oy

Päätös, josta valitetaan

Tampereen kaupungin yhdyskuntalautakunnan ympäristö- ja rakennusjaosto 20.8.2021 (17.8.2021 § 102)

Ympäristö- ja rakennusjaosto on muuttanut ympäristönsuojelulain 89 §:n perusteella YIT Teollisuus Oy:lle kallion louhintaan ja murskaukseen Tampereen Sorilan kylässä myönnetyn ympäristöluvan Peab Industri Oy:n nimiin, muuttanut ympäristöluvan lupamääräyksiä sekä muuttanut ympäristöluvan kestoltaan määräaikaiseksi. Ympäristölupa koskee kalliokiviaineksen louhintaa ja murskausta Tampereen Sorilan kylän tiloilla Metsä-Peukunen Rno 14:0 ja Kokkonotko Rno 10:9 sekä Takahuhdin kylä tila Kokko 1 Rno 24:80. Ympäristölupaan on lisätty uudet lupamääräykset 1, 3, 19 ja 20 ja muutettu lupamääräyksiä 2, 5, 6, 10, 18 ja 25.

Toimintaa tulee harjoittaa lupahakemuksessa esitetyn mukaisesti, ellei lupamääräyksillä ole säädetty tiukennuksia haettuun. Toiminnassa on sen lisäksi, mitä valtioneuvoston asetuksessa kivenlouhimojen, muun kivenlouhinnan ja kivenmurskaamojen ympäristönsuojelusta (800/2010) säädetään, noudatettava annettuja lupamääräyksiä 1–25, joista lupamääräykset 1–5 ja 18 kuuluvat seuraavasti:

1. Alueella saa louhia kiviainesta, mutta louhintaa ei saa ulottaa maakuntakaavassa osoitetulle VR-alueelle.

2. Poraamista, räjäytystöitä, rikitusta, murskaamista sekä kuormausta tai kuljetusta ei saa tehdä viikonloppuisin eikä arkipyhinä vaan ainoastaan arkipäivisin maanantaista perjantaihin. Toiminnassa on noudatettava seuraavia toiminta-aikoja:

	1.11. –15.4.	16.4. –31.10.
poraaminen	ma-to klo 7–21, pe klo 7–18	kielletty
räjätys	ma-pe klo 8–18	kielletty
rikotus	ma-pe klo 8–18	kielletty
murskaus	ma-to klo 7–22, pe klo 7–18	kielletty
lastaus ja kuljetus	ma-pe klo 6–22	ma-to klo 6–22, pe klo 6–18

3. Louhinnassa ja murskauksessa käytettävän laitteiston tulee edustaa parasta käyttökelpoista tekniikkaa ja sitä tulee käyttää ympäristön kannalta parhaan käytännön mukaisesti.

4. Louhinta on vaiheistettava siten, että alueen maastonmuotoja voidaan käyttää luontaisina meluesteinä. Milloin tämä ei ole mahdollista, on kivenmurskaamo sijoitettava siten, että murskevarastokasoja voidaan käyttää meluesteenä. Alueen eteläreunaan on jätettävä kalliorintausta, jonka yläreunan korkeus on vähintään + 145 m.

5. Toiminnasta syntyvä melu ei saa asuinkiinteistöjen pihalla ylittää melutason ohjearvoista annetussa valtioneuvoston päätöksessä (993/1992) säädettyä ulkomelun päiväajan ohjearvoa 55 dBLAeq 7–22 eikä vapaa-ajan kiinteistöjen oleskeluun tarkoitetuilla piha-alueilla tai läheisen luonnonsuojelu- ja virkistysalueen oleskeluun tarkoitetuilla taukopaikoilla ulkomelun ohjearvoa 45 dB. Melun ollessa iskumaista, lisätään mitattuihin arvoihin 5 dB ennen vertaamista annettuihin raja-arvoihin.

Melun leviämistä tulee ehkäistä meluselvityksen (Promethor Oy, Ympäristömeluselvitys, Sorila, Tampere, raportti nro PR4859-Y01, 22.5.2019) mukaisesti. Raaka-aine-, pintamaa- ja tuotevarastokasat on pidettävä melun leviämisen ehkäisemisen kannalta riittävän korkeina, ja ne on sijoitettava siten, että melun leviäminen altistuviin kohteisiin estyy mahdollisimman tehokkaasti. Porauksessa on käytettävä vaimennettua poravaunua. Melulähteet, kuten murskaus ja iskuvasarointi, on sijoitettava mahdollisimman alhaiselle tasolle tai meluesteen välittömään läheisyyteen.

Lupamääräyksessä edellytetyt meluntorjuntatoimenpiteitä voidaan muuttaa Tampereen kaupungin ympäristönsuojeluviranomaisen hyväksymän suunnitelman mukaisesti, mikäli toiminnanharjoittaja pystyy esittämään luotettavan selvityksen muunlaisesta vastaavan tasoisesta asutusta, loma-asutusta ja virkistysaluetta suojaavasta meluntorjunnasta.

18. Toiminnan aiheuttama melutaso tulee mitata eniten melulle altistuvissa kohteissa vähintään kolmen vuoden välein sekä toiminta-alueen laajentuessa lähemmäs häiriintyviä kohteita. Toiminnan yhteismelu läheisten NCC Industry Oy:n louhimon ja Rudus Oy:n Sorilan louhimon kanssa tulee mitata mahdollisimman pian, kun kaikkien kolmen toimijan louhinta ja murskaus ovat samanaikaisesti käynnissä. Yhteismelumittaus on uusittava toiminnan edetessä. Mittaukset on tehtävä ympäristöministeriön ohjeen 1/1995

”Ympäristömelun mittaaminen” mukaisesti louhimon ja murskaamon normaalin toiminnan aikana. Mittauspisteiksi tulee valita kattavasti sekä vakituisen asumisen että vapaa-ajan asumisen piha-alueille ja virkistysalueelle sijoituvia mittauspisteitä. Mittaussuunnitelma tulee toimittaa Tampereen kaupungin ympäristönsuojeluviranomaiselle hyväksyttäväksi viimeistään kolme viikkoa ennen mittausten suorittamista.

Jos toiminnan melupäästöt jatkossa lisääntyvät tai jos on syytä epäillä raja-arvojen ylittymistä, voi valvontaviranomainen tarvittaessa määrätä uusista mittauksista.

Mikäli melulle asetettu raja-arvo ylittyy, tulee toiminnanharjoittajan ryhtyä toimenpiteisiin melutason pienentämiseksi. Tehtävistä toimenpiteistä tulee toimittaa kirjallinen suunnitelma ympäristönsuojeluviranomaiselle.

Ympäristö- ja rakennusjaosto on perustellut päätöstään muun ohella seuraavasti:

--

Lupamääräysten yksilöidyt perustelut

Lupamääräys 1 on uusi. Ottoaluetta on rajoitettu siten, ettei ottoa saa ulottaa maakuntakaavassa merkitylle VR-alueelle. Pirkanmaan maakuntakaava on tuore, se on vahvistettu 27.3.2017. – – Kaavan tausta-aineistona on laadittu Pirkanmaan pohjavesiä ja maa-ainesvaroja koskeva selvitys (Pohjavesien suojelun ja kiviaineshuollon yhteensovittaminen Pirkanmaalla 2012–2015, niin kutsuttu Pirkanmaan POSKI-hanke). Hankkeessa on kartoitettu muun muassa Tampereen kiviainesvarat ja luokiteltu ne maa-ainesten ottoon soveltuviksi, osittain soveltuviksi ja soveltumattomiksi. Myös Pirkanmaan ekologinen verkosto on selvitetty. Maakuntakaavassa on osoitettu kiviaineshuollon kannalta tärkeät alueet Eok-merkinnällä. Peab Industri Oy:n Kokonkallion ottoaluetta ei ole maakuntakaavassa osoitettu kiviainesten ottoalueeksi, vaikka ottoalueita on kaavassa Tampereellekin osoitettu muualle. Pirkanmaan liitto on pyrkinyt vastaamaan kiviainestarpeisiin varaamalla Pirkanmaan maakuntakaavaan 2040 merkittävän määrän laajoja alueita kiviaineshuollon tarpeisiin.

Ottoalue sijoittuu valtaosin maakuntakaavassa MK-merkinnällä osoitetulle alueelle ja osalla haetusta ottoalueesta on VR-merkintä. Ottoalueen lähistöllä on luonnonsuojelulain 24 §:n perusteella rauhoitettu luonnonsuojelualue, joka on merkitty maakuntakaavassa S-merkinnällä. Ympäristönsuojelulain 12 §:n mukaan luvanvaraista toimintaa sijoitettaessa alueella, jolla on voimassa maakuntakaava tai oikeusvaikutteinen yleiskaava, on katsottava, ettei toiminnan sijoittaminen vaikeuta alueen käyttämistä kaavassa varattuun tarkoitukseen. Maakuntakaavassa Peab Industri Oy:n Kokonkallion louhinta-alueelle on osoitettu VR-alue. Kallion louhinta VR-alueelta vaikeuttaisi alueen käyttämistä sille kaavassa osoitettuun virkistystarkoitukseen, etenkin, kun huomioidaan ottoalueen muoto ja syvyys verrattuna ympäröivään luontoon. Kaavan laatinut Pirkanmaan liitto lausunnossaan edellytti ottamisen sijoittuvan

VR-alueen ulkopuolelle. Rajausta on ollut tarpeen toiminnanharjoittajien tasapuolisen kohtelun näkökulmasta. Sekä maakuntakaavassa että hyväksytyssä, mutta vielä ilman lainvoimaa olevassa Pohjois-Tampereen strategisessa yleiskaavassa on osoitettu ylikunnallisia virkistysreittejä toiminta-alueen läheisyyteen. Maakuntakaavasta on voinut normaalin muutoksenhaun keinoin hakea muutosta, mutta Peab Industri Oy ei ole valittanut maakuntakaavasta.

Lupamääräys 2. Toiminta-aikaa on aiemmasta ympäristöluvasta muutettu siten, että aiemmasta, huhtikuun puolivälistä alkavaa, elokuun loppuun ulottuvaa tuotantokatkoa on jatkettu lokakuun loppuun asti. Päiväkohtaisia toiminta-aikoja on rajattu siten, että iskuvasarointi on määrätty päättyväksi kello 18.00 aiemman kello 20.00:n sijaan ja poraamisen ja räjäytyksen päivittäistä toiminta-aikaa on lyhennetty. – – Murskauksen sekä lastauksen ja kuljetusten päivittäiset toiminta-ajat ovat aiemman luvan mukaiset. Talviaikaiset päivittäiset toiminta-ajat ovat Muraus-asetuksen mukaisia räjäytyksissä, rikotuksessa sekä lastauksessa ja kuljetuksessa. Myös poraamisen ja murskauksen toiminta-ajat ovat Muraus-asetuksen mukaisia maanantaista torstaihin, mutta perjantaisin toiminta on näidenkin osalta päätettävä klo 18 mennessä. Toiminnan päättäminen perjantaisin kello 18 on voimassa olevan ympäristöluvassa lupamääräyksen mukaista. Toiminta-ajat ovat yhtenevät Rudus Oy:n ja NCC Industry Oy:n louhinta-alueiden kanssa lukuun ottamatta NCC Industry Oy:n muita lyhyempää porausaikaa ja Ruduksen muita lyhyempää räjäytysaikaa.

– – Muraus-asetuksen mukaan luvassa voidaan määrätä erityisestä syystä asetuksen mukaisia tiukemmista toiminta-ajoista. Kallion louhinnan ja siirrettävän murskauslaitoksen toiminta-aikoja rajoitetaan, jotta toiminnasta ei aiheutuisi Kintulammin retkeily- ja luonnonsuojelualueen käyttäjille, lähialueen asukkaille ja loma-asutukselle kohtuutonta räsäystä tai terveyshaittaa. Toiminta-aikojen rajoittaminen on tarpeen, jotta toiminnasta ei aiheudu sellaista ympäristönsuojelulla kiellettyä päästöä, joka vähentäisi alueen soveltuvuutta virkistyskäyttöön.

Toiminnanharjoittajien teettämässä meluselvityksessä on mallinnettu Peab Industri Oy:n, NCC Industry Oy:n ja Rudus Oy:n yhteismelua ja kunkin toimijan aiheuttamaa melua. Päiväajan keskiäänitason lisäksi on mallinnettu hetkellisiä maksimiäänitasoja murskaukselle, rikotukselle ja kuormaukselle sekä erikseen poraukselle. Räjäytysten maksimiäänitason leviämistä ei ole mallinnettu. Tehdyn selvityksen mukaan kestoaltaan lyhyitä toiminnalle tyypillisiä kolahduksia ynnä muuta esiintyy voimakkaampina 1–5 kertaa 10 minuutissa ja melutasoltaan pienempinä noin 20–30 kappaletta 10 minuutissa. Lisäksi kenttiä porattaessa hetkellisiä maksimiäänitasoja esiintyy 5–30 minuutin välein. Toiminnan aiheuttamat hetkelliset 55–60 dB:n maksimiäänitasot ulottuvat tehdyn selvityksen perusteella laajalle alueelle etenkin pohjoiseen sekä Kortejärven loma-asuntojen piha-alueille että Kintulammin Kortejärven varaustuvan piha-alueelle. 50 dB:n hetkellisiä maksimimelutasoja esiintyy myös Kintulammin varaustuvan ja Kintulammin laavun alueella. Myös nämä alhaisemmat maksimiäänitasoiset äänet, kuten kolahdukset, aiheuttavat häiriötä ja vähentävät virkistyskäytön kokemusta luonnonrauhasta. Toiminta-

aikojen rajoittaminen on tarpeen, jotta Kintulammin virkistysalueella on mahdollisuus virkistäytyä vilkkaimpina virkistyskäyttökuukausina ilman, että häiriötä aiheuttavia ja laajalle leviäviä maksimaalisia melutasoja esiintyy.

Kintulammin alueella retkeilee tällä hetkellä vähintään 50 000–60 000 henkilöä vuosittain. Alueella tehdyn kävijäseurannan mukaan alueella retkeillään ympäri vuoden, viikon jokaisena päivänä. Erityisen paljon retkeilijöitä on viikonloppuisin, mutta useina viikkoina arkipäivinä voi retkeilijöitä olla yhtä paljon tai enemmän kuin viikonlopun päivinä. Kävijämäärä on vähäisempi marraskuusta maaliskuuhun. Alueella on myös loma-asutusta. Koska pääosa alueen virkistyskäytöstä ajoittuu huhti-lokakuulle, on kyseessä olevana ajankohtana syytä kieltää alueella kaikki melua, pölyämistä ja tärinää aiheuttava toiminta lastauksia ja kuljetuksia lukuun ottamatta. Toiminnanharjoittaja on tuonut esiin, ettei Kintulammin aluetta ole tunnustettu hiljaiseksi alueeksi. Tämä johtuu siitä, että Tampereella hiljaisia alueita koskeva selvitys on tehty ainoastaan kantakaupungin alueelta, ei Pohjois-Tampereelta.

Otto on toteutettavissa jäljellä olevana aikana myös aiempaa ympäristölupaa lyhyemmällä aikavälillä, kuten päätöksen yleisissä perusteluissa on tuotu esiin.

--

-- Lupamääräystä 5 (aiempi lupamääräys 4) on muutettu. Siihen on lisätty retkeily- ja luonnonsuojelualueelle ulottuvaa meluntorjuntaa koskeva määräys ja lisätty vaatimus toteuttaa meluselvityksessä edellytetyt melunsuojaurakenteet. Kallion porauksessa vaimennettu poravaunu edustaa parasta käyttökelpoista tekniikkaa ja sitä on lupamääräyksessä edellytetty käytettäväksi alueella.

Toiminnanharjoittajan on oltava selvillä toimintansa vaikutuksista ympäristöön. Määräykset on annettu toiminnasta aiheutuvien meluhaittojen ehkäisemiseksi ja valtioneuvoston asetuksen 800/2010 ehtojen täyttymisen varmistamiseksi. Laitoksen toiminnasta aiheutuvaa melutasoa on rajoitettu valtioneuvoston päätöksen melutason ohjearvojen mukaisesti. Vaiheistuksella, laitoksen sijoituksella ja aikamääräyksellä melusta aiheutuvaa haittaa voidaan vähentää ja samalla pienentää haitta-alueen laajuutta. Toimintojen suunnitelmallinen sijoittaminen, kuten murskaus riittävän korkean meluesteen tai kalliorintauksen suojassa sekä työmenetelmät ja laitteiden ominaisuudet vaikuttavat merkittävästi päästöjen ja siten myös ympäristöhaittojen määrään.

-- Melumääräyksen mukaisia suojauksia voidaan valvontaviranomaisen hyväksynnällä muuttaa, mikäli toiminnanharjoittaja esittää vastaavan tasoisen muun melunsuojauksen. Tämä voi olla mahdollista, jos esimerkiksi käytetään lähtömelultaan hiljaisempia laitteistoja.

--

Luvan määräaikaisuus

Toiminnalle myönnetty toistaiseksi voimassa oleva ympäristölupa on lupaa muutettaessa muutettu kestoltaan määräaikaiseksi. Ympäristölupa voidaan myöntää kestoltaan määräaikaisena toiminnanharjoittajan hakemuksesta tai toiminnan erityisten ominaisuuksien tai haitallisten vaikutusten arviointiin liittyvien ongelmien vuoksi. Peab Industri Oy:n Kokonkallion kallionottoalue sijoittuu Tampereen kaupungin suurimman ja merkittävimmän virkistys- ja luonnonsuojelualan läheisyyteen. Toiminnalla on yhteisvaikutuksia lähellä sijaitsevien kalliokiviaineksen ottoalueiden, etenkin läheisen NCC Industry Oy:n kalliokiviaineksen ottotoiminnan kanssa.

Toiminnan haitallisten vaikutusten arviointi on vaikeaa, sillä läheisen Kintulammin retkeily- ja luonnonsuojelualan virkistyskäyttö on lisääntynyt merkittävästi vasta viimeisen parin vuoden aikana. Retkeilyalueen rakenteet on tehty pääosin vuoden 2017 lopussa ja vuoden 2018 alussa. – – Kävijämääräseurannan perusteella kävijämäärät ovat kasvussa: vuonna 2019 kävijämäärä on ollut seurannan perusteella vähintään 40 000 kävijää ja vuonna 2020 vähintään 51 000 kävijää. Alkuvuoden 2021 perusteella kuluvan vuoden kävijämäärä tulee olemaan jopa 60 000 kävijää. Tulevien vuosien kävijämäärää on kuitenkin vaikea arvioida.

Toiminnan aiheuttaman melun häiritsevyyden kokemisen arvioiminen on yleisesti ottaen vaikeaa. Lisäksi Kintulammin alueella retkeilevien käyttäjäkokemuksen selvittäminen ja häiritsevyyden arviointi on ollut vaikeaa myös sen vuoksi, että Kintulammin eteläpuolella sijaitsevasta kolmesta louhimosta yhdellä (NCC Industry Oy) ei ole ollut voimassa olevaa maa-aineslupaa vuosina 2017–2020. Toiminnanharjoittajilla ei ole vuoden 2007 jälkeen ollut toimintaa samanaikaisesti. Näin ollen Kintulammin käyttäjien on mahdotonta arvioida, mikä olisi toimijoiden yhdessä aiheuttama häiritsevyys Kintulammin alueella virkistäytyttäessä.

Toiminnalle on myönnetty ympäristölupa 31.12.2030 asti. Lupa on voimassa saman ajan kuin toiminnalle myönnetty maa-aineslupa on voimassa. Ympäristönsuojelulaissa on säädetty, että uudet, vireille tulevat kallionlouhintaa koskevat lupa-asiat käsitellään niin sanottuna yhteislupana. Yhteislupa myönnetään määräajaksi. Koska toiminnalla on suhteellisen tuore maa-aineslupa, sitä ei edellytetty ympäristölupaa muutettaessa uusittavaksi, eikä lupa-asiaa käsitelty yhteislupana. Ympäristöluvan muuttaminen maa-ainesluvan kanssa kestoltaan yhteneväksi on tosiasiallisesti luvan keston kannalta samankaltainen ratkaisu kuin, jos toiminnalta olisi edellytetty yhteislupahakemusta, mikä tekee myös osaltaan määräaikaisen luvan myöntämisen perustelluksi.

Toiminnanharjoittaja on selvityksessään todennut, että jäljellä oleva louhinta-aika on 10–20 vuotta. Nyt myönnettyä lupa-aikaa on jäljellä kymmenisen vuotta. Toiminnanharjoittajalla on oikeus louhia ja murskata luvan mukainen kiviainesmäärä alueelta. Mikäli 31.12.2030 jälkeen toimintaa alueella halutaan jatkaa, toiminnanharjoittajan tulee tehdä uusi ympäristönsuojelulain 47a §:n mukainen yhteislupahakemus. Ympäristönsuojeluviranomainen toteaa

kuitenkin, että Kokonkallion ottoaluetta ei ole osoitettu tuoreessa Pirkanmaan maakuntakaavassa kiviainesten ottoalueeksi, eikä pitkäkestoinen kiviainesten otto- ja murskaustoiminta sovellu ympäristönsuojeluviranomaisen näkemyksen mukaan alueelle.

Ympäristönsuojeluviranomaisen näkemyksen mukaan yli kymmenen vuoden toiminta-aikakin on riittävä sekä lopun otettavissa olevan kiviaineksen ottamiseen että toiminnan päättämiseen, alueella jäljellä oleva kiviainesmäärä ja luvan mahdollistama toiminta-aika huomioiden. Vuoden 2020 loppuun mennessä alueelta on otettu noin 430 000 k-m³ kiviainesta ja jäljellä oleva määrä on noin 780 000 k-m³. Jäljellä olevan kymmenen vuoden ottoaikana vuosittain otettava kiviainesmäärä olisi noin 80 000 k-m³. Esimerkiksi vuosina 2018 ja 2020 alueelta on otettu noin 80 000–90 000 k-m³ kiviainesta. Murskauspäiviä on kyseisinä vuosina vuosiraportoinnin mukaan ollut 90 ja 77 eli noin 18–21 työviikkoa. Otto on siten toteutettavissa jäljellä olevana aikana myös aiempaa ympäristölupaa lyhyemmällä vuosittaisella toiminta-ajalla, kun toiminta-aikaa on yli 23 viikkoa.

Toiminnanharjoittajan luottamuksensuojan kannalta ympäristönsuojeluviranomainen pitää perusteltuna sitä, että muutettunakin lupa edelleen vastaa lainvoimaisen maa-ainesluvan mukaista otto-oikeutta ja on toteutettavissa määräaikaisen luvan voimassaolon aikana. Luvan määräaikaistamisella annetaan toiminnanharjoittajalle kuitenkin selkeä signaali, että luvan mukainen toiminta ei ole enää alueella mahdollista nyt myönnettävän luvan toiminta-ajan päätyttyä.

Vaatimukset hallinto-oikeudessa

Peab Industri Oy on ensisijaisesti vaatinut, että päätöstä muutetaan seuraavasti: Lupamääräys 1 kumotaan siltä osin kuin siinä on todettu, että louhintaa ei saa ulottaa maakuntakaavassa osoitetulle VR-alueelle. Lupamääräys 2 kumotaan siltä osin kuin siinä on kielletty poraaminen, räjäytys, rikotus ja murskaus 16.4.–31.10. ja aiemman luvan mukainen vuosittainen toiminta-aika 1.9.–15.4. palautetaan tältä osin voimaan. Lupamääräyksestä 5 poistetaan vaatimus vaimennetun poravaunun käyttämisestä poraamisessa. Lisäksi lupa on myönnettävä toistaiseksi voimassa olevana.

Toissijaisesti yhtiö on vaatinut, että päätöksen lupamääräykset 1, 2, 5 sekä luvan määräaikaaisuutta koskeva määräys kumotaan edellä vaaditun mukaisesti ja asia palautetaan tältä osin lupaviranomaiselle uudelleen käsiteltäväksi.

Vaatimustensa tueksi yhtiö on esittänyt, että maakuntakaavalla ei ole sellaisenaan sitovaa vaikutusta ympäristölupaharkinnassa, vaan se on osa ympäristölupaharkinnassa huomioon otettavaa selvitystä. Maakuntakaava ei voi olla yleispiirteisyytensä johdosta esteenä luvan myöntämiselle ympäristönsuojelulain mukaan. Toiminnan sijoittaminen ei vaikeuta alueen käyttämistä kaavassa varattuun tarkoitukseen.

Toiminta-alue sijoittuu Pirkanmaan maakuntakaava 2040:ssä pääosin maa- ja metsätalousvaltaiselle alueelle, joka on ekosysteemipalvelujen kannalta merkittävä (MK). Alueen luoteisosa sijoittuu maakuntakaavassa osoitetulle retkeily- ja ulkoilualueelle (VR). Toiminnasta noin 0,1 hehtaaria sijoittuu VR-alueelle. Alueen läheisyydessä pohjoispuolella on maakuntakaavassa osoitettu suojelualue (S). Hankealueen ympäristöön on myös osoitettu maakuntakaavassa ulkoilureitti. Alueella ei ole voimassa olevaa oikeusvaikutteista yleiskaavaa tai voimassa olevaa asemakaavaa.

Maankäyttö- ja rakennuslain esitöissä (HE 101/1998 vp) on todettu 32 §:n 1 momentin osalta, että sanonta ”on ohjeena” kuvaa maakuntakaavan yleispiirteistä luonnetta ja sallii kaavajärjestelmän tarkoituksenmukaisen toimivuuden kannalta tarpeellisen joustavuuden. Maakuntakaavan yleispiirteinen luonne on otettava huomioon kaavan ohjausvaikutuksia koskevan säännöksen soveltamisessa. Teoksessa Maankäyttö- ja rakennuslaki (Hallberg ym. 2015) on todettu 32 §:n 2 momentin osalta, että säännöstä ei ole tarkoitettu niin jyräksi kuin lakitekstistä sellaisenaan voisi päätellä. Säännöksen velvoittavuus on samaan tapaan joustava kuin 1 momentin.

Ympäristönsuojelulaissa ei ole nimenomaista säännöstä siitä, että maakuntakaavan maankäyttö- ja rakennuslain 32 §:n 2 momentissa säädetyt oikeusvaikutukset ovat voimassa ympäristöluvasta päätettäessä. Aluetta ei ole maakuntakaavassa osoitettu maa-ainesten ottotoimintaan, mutta se ei ympäristönsuojelulain 12 §:n sanamuodon perusteella muodosta estettä ympäristöluvan myöntämiselle ja kiviaineisten ottamiselle VR-aluevarausmerkinnän alueella. Ottotoiminnan päätyttyä ottamisalueet mahdollistavat alueen virkistyskäytön, joten toimintojen sijoittuminen VR-alueelle ei estä kaavan mukaista käyttöä eikä siten ole ympäristönsuojelulain 12 §:n vastaista. Ympäristö- ja rakennusjaosto on päätöksellään 19.3.2021 § 29 myöntänyt Destia Oy:lle ympäristönsuojelulain ja maa-aineslain mukaisen yhteisluvan kalliokiven ottamiseen, murskaamiseen sekä louheen, puhtaiden ylijäämämaiden ja asfalttijätteen vastaanottamiseen ja käsittelyyn sekä mullan seulontaan alueelle, jota ei ole osoitettu maakuntakaavassa kiviaineshuollon kannalta tärkeäksi alueeksi.

Yksinomaan alueen virkistyskäytölle aiheutuva haitta ei voi olla esteenä luvan myöntämiselle. Ottamisalue ei sijoitu Kintulammin luonnonsuojelualueelle. Maakuntakaavassa S-merkinnällä osoitettu Kintulammin retkeily- ja virkistysalue on rauhoitettu luonnonsuojelulain nojalla luonnonsuojelualueeksi vuonna 2018. Pirkanmaan maakuntakaava 2040 on valmistunut ja Kintulammin luonnonsuojelualueen perustamispäätös on tehty tilanteessa, jossa Peab Industri Oy:llä on ollut alueella lainvoimainen maa-aines- ja ympäristöluva. Maakuntakaavassa esitetty ulkoilureitti ei sijoitu toimijoiden ottamisalueille, eivätkä toiminnot estä jo olemassa olevien reittien käyttämistä.

Maakuntakaava rajoittaa toimintaa ainoastaan silloin, mikäli maakuntakaavassa on maankäyttö- ja rakennuslain 30 §:n 2 momentin mukainen suojelumääräys. Pirkanmaan maakuntakaavan 2040 kaavamerkintöihin MK ja VR ei liity mainituissa lainkohdassa tarkoitettuja suojelumääräyksiä. Jos kaavassa ei ole suojelumääräystä, kaavan

oikeusvaikutukset ovat maankäyttö- ja rakennuslain 32 §:n mukaiset. Maakuntakaavan merkinnät MK ja VR eivät siten välittömästi ole esteenä toiminnalle. Lainvoimaa vailla olevalla Pohjois-Tampereen strategisella yleiskaavalla ei ole asiassa ohjausvaikutusta tai muutakaan merkitystä.

Vuosittaista toiminta-aikaa on rajoitettu tarpeettomasti. Toiminnasta ei aiheudu sellaista ympäristönsuojelulaisissa kiellettyä seurausta, joka vähentäisi alueen soveltuvuutta virkistyskäyttöön. Ottamista ei voida toteuttaa ja kiviainesta hyödyntää jäljellä olevana aikana aiempaa ympäristölupaa lyhyemmällä aikavälillä. Lupaviranomainen on laskenut, että kiviaines voitaisiin hyödyntää nykyisen maa-ainesluvan puitteissa. Viranomaisen käyttämä laskentatapa ei ole oikea. Kyse ei ole tuotannon kapasiteetista, vaan tuotannon vastaavuudesta kysyntään. Toiminta-aikarajoitus on kohtuuton, lyhentää merkittävästi vuotuista toiminta-aikaa ja rinnastuu vaikutuksiltaan lähes lupien peruuttamiseen, mikä ei vastaa ympäristönsuojelulain 89 §:n tarkoitusta.

Toiminta-aikoja on rajoitettu tarpeettomasti. Peab Industri Oy:n aiemmassa ympäristöluvanvaraisessa toiminnassa on tullut soveltaa kivenlouhimojen, muun kivenlouhinnan ja kivenmurskaamojen ympäristönsuojelusta annettua valtioneuvoston asetusta (Muraus-asetus), joten asetuksen vaatimukset on jo huomioitu aiemmassa ympäristölupaharkinnassa. Ympäröivän alueen olosuhteissa ei ole tapahtunut sellaisia muutoksia, jotka aiheuttaisivat asetuksen vaatimusten osalta tarvetta uudelleen tarkasteluun. Asetuksen 8 §:n mukainen raja-alue koskee ottamisalueen kaakkoisreunassa pientä aluetta, jossa porauksen osalta noudatetaan Muraus-asetuksen mukaista toiminta-aikaa (klo 7–21). Murskausta ei suoriteta kyseisellä alueella.

Meluselvityksen perusteella toiminnasta aiheutuva melutaso ei ylitä sille ympäristöluvassa määrättyjä, Muraus-asetuksen mukaisia raja-arvoja nykytilanteessa tai ennustetilanteessa, kun mallinnuksessa esitetyt meluntorjuntatoimet on otettu huomioon. Peab Industri Oy:llä ja NCC Industry Oy:llä on yhteismeluvaikutuksia, jotka sijoittuvat ottamisalueiden väliin, jolloin loma-asuntojen piha-alueella melutaso on enimmillään noin 45 dB(A). Mallinnuksen oletuksista johtuen todellinen tilanne ottamisalueiden välisellä alueella on mallinnuksen esittämää hieman hiljaisempi. Yhteismelutilanteessakaan lupien mukaiset raja-arvot eivät ylitä.

Peab Industri Oy:n toiminnan aiheuttama keskiäänitaso ei aiheuta 45 dB(A):n ylitystä luonnonsuojelualueella tai retkeilyreitillä. Tarkasteltaessa Peab Industri Oy:n ja NCC Industry Oy:n yhteismelutilannetta vastaavat 45 dB:n ylitysten prosenttiosuudet ovat nykytilanteessa 6,1 % luonnonsuojelualueella ja 3,1 % retkeilyreitillä. Yhteismelun ennustetilanteessa prosenttiosuudet ovat 2,3 % luonnonsuojelualueella ja 3,5 % retkeilyreitillä. Esitetyt ylitykset aiheutuvat pääasiassa NCC Industry Oy:n porauksesta. Mallinnuksissa esitetyt yhteismelutilanteet, joissa toiminta on käynnissä kaikilla toimijoilla samanaikaisesti kaikkien toimintojen osalta, ovat epätodennäköisiä. Melumallinnuksessa todetut keskiäänitason ylitykset luonnonsuojelualueella (selvästi alle 10 % luonnonsuojelualueesta) ja sen retkeilyreitillä (alle 5 %

reitistä) ovat vähäiset. Peab Industri Oy:n toiminnasta ei aiheudu retkeilyreitillä 55 dB tai 60 dB ylittävää maksimiäänitasoa.

Alueen toimijoiden hankkeet ovat luonteeltaan kausittaisia, minkä vuoksi vuotuiset toiminta-ajat voivat vaihdella merkittävästi ja ne etenevät toisistaan riippumatta. Kun huomioidaan toiminnan kausiluontoisuus ja luvissa jo aiemmin voimakkaasti rajattu vuotuinen tuotantoaika (4,5 kk:n tuotantokiello, syyskuussa lyhyempi päivittäinen tuotantoaika), toiminnoista aiheutuva melu ei aiheuta luonnonsuojelualueelle sellaista merkittävää haittaa, jonka vuoksi vuotuista toiminta-aikaa olisi tarpeen rajata siten, että huhtikuun puolivälistä alkavaa, elokuun loppuun ulottuvaa tuotantokatkoa on jatkettu lokakuun loppuun asti.

Toiminnasta ei aiheudu sellaista ympäristönsuojelulaissa kiellettyä seurausta, joka vähentäisi alueen soveltuvuutta virkistyskäyttöön. Sorilan alueella on harjoitettu kallion louhintaa ja murskausta jo pitkään, joten toiminnasta ei voida ilman toiminnan vaikutusten olennaista muutosta katsoa aiheutuvan kohtuuttomaksi katsottavaa, toiminnan merkittävää ajallista rajoittamista edellyttävää haittaa. Olennaista muutosta toiminnan päästöihin tai haittoihin ei asiassa esiinny. Näin ollen toiminnasta aiheutuvaa rasittavuustasoa ei myöskään voida pitää kohtuuttomana.

Naapuruussuhdeoikeudessa lähtökohtana on, että ympäristöluvanvaraisesta toiminnasta aiheutuvia tavanomaisia haittoja tulee sietää. Ympäristö- ja kiinteistöoikeudessa noudatetaan vanhastaan aikaprioriteettia, jonka mukaan olemassa oleva käyttö nauttii tiettyä suojaa suhteessa alueen uusiin käyttömuotoihin. Rasitusta ei voida lähtökohtaisesti pitää kohtuuttomana, jos sen aiheuttaminen on aloitettu ennen kuin myöhemmin rasitetulle alueelle tulee uusia haitankohteita. Lainvoimainen lupapäätös tuottaa luottamuksensuojaa toiminnanharjoittajalle siten, että luvan mukainen toiminta on mahdollista. Vaikka kaavoituksen tarkoituksena on mahdollistaa alueiden käyttäminen myös uusiin käyttötarkoituksiin, kaavoituksessa ei voida ohittaa lainvoimaisia lupapäätöksiä.

Meluselvitysten mukaan toimijoiden melusta ei aiheudu kohtuutonta häiritsevää tai kiusallista melua retkeily- ja luonnonsuojelualan kävijöille. Maksimiäänitasojen ohjearvoista ei ole olemassa Suomessa lainsäädäntöä, jota sovellettaisiin yleisesti ympäristöluvanvaraiseen toimintaan. Ampumaratojen aiheuttaman melutason ohjearvoista annetun valtioneuvoston päätöksen mukaan ohjearvot hetkelliselle maksimiäänitasolle ovat asumiseen käytettävillä alueilla 65 dB(A) ja loma-asumiseen käytettävillä alueilla sekä virkistys- ja luonnonsuojelualueilla 60 dB(A). Peab Industri Oy:n toiminnasta ei aiheudu retkeilyreitillä tai sen levähdysalueilla 55 dB tai 60 dB ylittävää maksimiäänitasoa. Retkeilyreitien levähdysalueilla ei tapahdu maksimiäänitason ylityksiä Peab Industri Oy:n porauksen aiheuttamista maksimiäänitasoista. Peab Industri Oy:n erilaisten kolahdusten maksimiäänitasosta aiheutuu Kortejärven pohjoispuoliselle vuokra-asunnolle noin 55 dB:n suuruinen maksimiäänitaso. Toiminnasta aiheutuva rasitus ei edellä esitetyn perusteella ole kohtuutonta, vaikka toiminta-ajat ovat hakemuksen mukaiset.

Lainvoimaiseen lupaan perustuvan toiminnan rajoittamiseen ei ole ympäristönsuojelullista perustetta. Toimintaan liittyvä huomattavin ympäristövaikutus on melu, jota koskien on annettu lupamääräyksiä, joiden perusteella melua mitataan ja sen leviämistä ehkäistään. Melutasoille on asetettu raja-arvot, joita noudattamalla toiminta täyttää lainsäädännön asettamat vaatimukset. Meluselvityksen mukaan ympäristönsuojelulain mukaista ympäristön pilaantumista ei ole todettu, ja tehtyjen melumittausten perusteella ja ympäristömeluselvityksessä esitettyjen meluntorjuntatoimien myötä voidaan arvioida, että toiminnasta ei jatkossakaan aiheudu kiellettyä kohtuutonta haittaa. Avattujen ottamisalueiden hyödyntäminen on kestävän ja taloudellisen kiviaineshuollon peruslähtökohta.

Yhtäjaksoinen ja suhteellisen lyhytkestoinen murskausjakso kerran vuodessa ei ole alueella mahdollinen. Tuotantomääriä ja -laatuja on mahdotonta ennakoida riittävän tarkasti lähes vuotta etukäteen, eikä alueen varastotilan kapasiteetti riitä siihen, että lähes vuoden tuotanto tehdään alueella kerralla. Ottamisalueen kiviaines soveltuu myös laadukkaimpien päällystekiviainesten tuottamiseen. Tästä johtuen alueen kiviaineksen käyttökohteet ovat pääosin sellaisia, joissa tilaajan vaatimukset määrittävät tuotannon, eikä senkään vuoksi tuotteiden varastoon valmistaminen ole mahdollista.

Valituksenalaisen päätöksen mukaan lupa-aikaa on jäljellä kymmenisen vuotta. Tähän pohjautuvat myös lupapäätöksessä esitetyt virheelliset laskelmat siitä, millaisen aikataulun puitteissa kiviaines voidaan hyödyntää. Lupa-aikaa on todellisuudessa jäljellä noin yhdeksän vuotta. Esitetyissä laskelmissa ei ole huomioitu sitä, että alueen maisemointi tulee suorittaa viivyttämättä maa-ainesten ottamisen loputtua. On todennäköistä, että lupa-ajan viimeisenä vuonna alueella ei voida enää tehdä täysipainoisesti tuotantoa, vaan iso osa alueesta on jo maisemointitoimenpiteiden kohteena.

Kaikkien Sorilan alueen toimijoiden toiminta-aikoja ei ole tarpeen yhtenäistää, vaan toiminta-aikojen tarkastelu tulee tehdä tapauskohtaisen harkinnan perusteella. Tehtyjen meluselvitysten perusteella toiminnan rajoittamiselle ei ole perusteita. Mikäli alueen virkistyskäyttö laajenee nykyistä laajemmalle, asiaa tulee tarkastella tulevaisuudessa tarvittaessa erikseen. Myös retkeilyreittien suunnitelmissa tulee huomioida alueen nykytila ja -käyttö.

Vaimennetun poravaunun käyttämiselle ei ole perusteita. Melumallinnus on laadittu niin, että alueella ei käytetä vaimennettua poravaunua. Vaimennettuja poravaunuja on Suomessa käytössä verrattain vähän. Niiden hankkiminen kohteeseen, johon niitä ei melumallinnuksen ja mittausten perusteella ole tarvetta hankkia, on toiminnanharjoittajan kannalta kohtuutonta. Valituksenalaisessa päätöksessä on vaatimus melutasojen säännöllisestä mittaamisesta. Mikäli toiminnasta aiheutuva melutaso ei mittausten perusteella täytä ympäristöluvan vaatimuksia, toiminnanharjoittajan tulee ryhtyä toimenpiteisiin melutason alentamiseksi. Toimenpiteitä ja tekniikoita ei tulisi määrätä ympäristöluvassa, vaan toiminnanharjoittajalle tulee jättää mahdollisuus etsiä kuhunkin kohteeseen paras käyttökelpoinen tekniikka melutasojen alentamiseksi, jos siihen on mittaustulosten perusteella tarpeen ryhtyä. Vaatimusta vaimennetun poravaunun käyttämisestä ei tässä

tapauksessa voida perustaa parhaan käyttökelpoisen tekniikan vaatimuksen toteuttamiseen siksi, että tekniikan käytön kustannukset nousevat kohtuuttomiksi saavutettavaan ympäristöhyötyyn nähden.

Ympäristölupa myönnetään pääsääntöisesti toistaiseksi voimassa olevana. Määräaikainen lupa voidaan antaa vain laissa erikseen säädetyissä tilanteissa ja syyn on oltava luonteeltaan painava. Melun häiritsevyyden kokemisen arvioiminen on yleisesti ottaen vaikeaa, mutta se ei ole ympäristönsuojelulain 87 §:n tarkoittama toiminnan haitallisten vaikutusten arvioinnin vaikeuteen liittyvä painava syy. Toiminnan ominaisuudet ovat tavanomaiset. Louhinta- ja murskaustoiminnan haitalliset vaikutukset on arvioitu ja pystytään arvioimaan luotettavasti mallinnoiksi ja asiantuntija-arvioin, eivätkä käytetty tekniikka taikka menetelmät ole uusia.

Se, että Kokonkallion ottamisaluetta ei ole merkitty maakuntakaavassa kiviaineshuollon kannalta tärkeän alueen osoittavalla kaavamerkinällä EoK ja että pitkäkestoinen kiviainestenotto- ja murskaustoiminta ei sovellu ympäristönsuojeluviranomaisen näkemyksen mukaan alueelle, ei ole lainmukainen peruste muuttaa olemassa olevaa lupaa määräaikaiseksi. Louhosalue sijoittuu maakuntakaavassa merkitylle maa- ja metsätalousalueelle sekä pieneltä osin VR-alueelle. Louhostoiminnan sijoittuminen maa- ja metsätalousalueelle on nykykäytännön ja lainsäädännön sekä yleisen linjan mukaista. Avatun kiviainesesiintymän hyödyntäminen on kestävän kiviaineshuollon mukaista ja kannustus saattaa ottamistoiminta pian loppuun alueella on vastoin maa-ainelain 1 §:n yleistavoitetta, jonka mukaan aineiden ottaminen tulee toteuttaa ympäristön kestävää kehitystä tukevalla tavalla.

Valituksenalaisen päätöksen perusteluiden mukaan luvan määräaikaistamisella annetaan toiminnanharjoittajalle selkeä signaali, että luvan mukainen toiminta ei ole enää alueella mahdollista nyt myönnettävän luvan toiminta-ajan päätyttyä. Kyseinen kirjaus on lainvastainen. Lupaharkinta alueen jatkosta tulee tehdä vasta mahdollisen uuden lupahakemuksen yhteydessä silloin tehtävien selvitysten ja sen hetkisen tilanteen perusteella. Kannan ottaminen siihen, ettei toiminnan jatkamiselle missään muodossa ole tulevaisuudessa perusteita, on ympäristönsuojelulain pääsäännön ja hyvän hallintotavan vastaista.

Lupaa ei voida muuttaa määräaikaiseksi lupamääräysten tarkistamisen yhteydessä annetussa päätöksessä. Ympäristöluvan tarkistamismenettelyn tarkoituksena on päivittää toimintaa rajoittavat ja ohjaavat lupamääräykset vastaamaan mahdollisesti muuttuneen ympäristölainsäädännön tai olosuhteiden vaatimuksia. Tarkistamismenettelyn yhteydessä ei voida ottaa kantaa lainvoimaisen ympäristöluvan voimassaoloon tai muuttaa toistaiseksi myönnettyä ympäristölupaa määräaikaiseksi. Toiminnanharjoittajan tulee voida luottaa siihen, että myönnettyt luvat ovat suhteellisen pysyviä ja toiminnan jatkuvuus on turvattua.

Asian käsittely hallinto-oikeudessa

Hallinto-oikeus on tiedottanut valituksesta julkisella kuulutuksella. Tieto kuulutuksesta on julkaistu Tampereen kaupungissa.

Asianosaisille, joita asia erityisesti koskee, sekä Pirkanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen ympäristö ja luonnonvarat -vastuualueelle, Tampereen kaupungille, Tampereen kaupungin maankäytön suunnittelulle, Tampereen kaupungin terveydensuojeluviranomaiselle ja Pirkanmaan liitolle on varattu tilaisuus vastineen antamiseen valituksesta. Tampereen kaupungin yhdyskuntalautakunnan ympäristö- ja rakennusjaostolta on pyydetty lausunto valituksen johdosta.

Tampereen kaupungin yhdyskuntalautakunnan ympäristö- ja rakennusjaoston lausunnon mukaan korkeimman hallinto-oikeuden oikeuskäytännössä on todettu, ettei alueen osoittaminen muuhun käyttötarkoitukseen ole sellaisenaan este maa-ainesten ottamiselle. Este muodostuu, mikäli ottotoiminta vaikeuttaisi alueen käyttämistä kaavassa osoitettuun pääkäyttötarkoitukseen (KHO 2013:104 ja KHO 18.2.2009 t. 3614).

Maakuntakaavassa Peab Industri Oy:n Kokonkallion ottoalueelle on osoitettu VR-alue. Maa-ainesten otto VR-alueelta vaikeuttaisi alueen käyttämistä sille kaavassa osoitettuun virkistystarkoitukseen, etenkin, kun huomioidaan ottoalueen muoto ja syvyys verrattuna ympäröivään luontoon. Maakuntakaava on tuore ja sitä laadittaessa on selvitetty ja osoitettu kiviainesalueet. Maakuntakaavaa on siksi käytettävä lupaharkinnassa.

Muuttuneen kaavoituksen lisäksi alueen läheisyydessä olevan virkistysalueen virkistyskäyttö on lisääntynyt. Etenkin porauksessa, mutta myös rikotus-, murskaus- ja lastaustoiminnassa aiheutuva melu leviää tehdyn melumallinnuksen mukaan laajalle alueelle. Hetkelliset murskauksen, rikotuksen ja lastauksen maksimimelutasot ylittävät Kintulammin retkeily- ja luonnonsuojelualueella sekä sen reitistöillä laajalti 50 dB(A). Hetkellinen maksimimelutaso ylittyy myös Kintulammin laavulla ja Kintulammin retkeily- ja luonnonsuojelualueen varaustupina käytettävien Kintulammin majan ja Kortejärven talon piha-alueilla sekä vakituiseen että loma-asumiseen käytettävien kiinteistöjen piha-alueilla (Promethor, Ympäristömeluselvitys 2019). Selvityksessä ei ole murskauksen, rikotuksen ja lastauksen hetkellisistä maksimimelutasoista NCC Industry Oy:n, Rudus Oy:n ja Peab Industri Oy:n yhteismelua ilmentävää mallinnusta. Luonnon virkistyskäyttöön kuuluu olennaisena osana häiriöttömyys sekä kokemus luonnontilaisuudesta tai luonnontilaisen kaltaisesta ympäristöstä. Kallioulouhimon melu aiheuttaa häiriötä ja heikentää virkistäytymiskokemusta.

Kesäaikaisen tuotantokiellon jatkaminen perustuu tehtyyn melumallinnukseen sekä Kintulammin retkeily- ja luonnonsuojelualueen kävijämääräseurantaan. Alueella retkeillään ympäri vuoden. Kävijämäärät ovat kuitenkin vähäisempiä talvikuukausina, marraskuusta helmikuuhun.

Kintulammin retkeily- ja luonnonsuojelun kävijämääräseuranta on alkanut joulukuussa 2018. Vuoden 2019 elokuussa kävijöitä on ollut yli 4 000, syyskuussa yli 4 200 ja lokakuussa yli 3 800. Marras- ja joulukuussa kävijämäärä on ollut reilut 1 300 kävijää kuukaudessa. Elokuussa kävijämäärä on ollut vuonna 2020 yli 5 500 ja vuonna 2021 yli 5 000. Vuonna 2020 syyskuussa kävijöitä on ollut yli 6 500 ja vuonna 2021 yli 7 200. Lokakuussa kävijämäärä on ollut vuonna 2020 yli 6 800 ja vuonna 2021 yli 4 600. Vuonna 2021 kuukausittainen kävijämäärä on ollut alle 2 000 henkilön ainoastaan joulukuussa. Kävijämääräseuranta osoittaa, että sekä syys- että lokakuut ovat erittäin vilkkaita retkeilykuukausia Kintulammilla. Luvassa määrätty toiminta-ajat ja tuotantokiellon laajentaminen syyskuun alusta lokakuun loppuun ovat välttämättömiä.

Vaativuudessa vaimennetun poravaunun käyttämisestä on otettu huomioon toiminta-alueen läheisyys vilkkaassa virkistyskäytössä olevaan luonnonsuojelun alueeseen. Melumallinnuksen mukaan nimenomaisesti porauksessa syntyvä melu leviää laajalle alueelle, sekä retkeilyalueelle että asuntojen ja loma-asutuksen suuntaan. Retkeilyalueen varaustupana käytetty Kortejärven maja on alueella, jolla porauksen aiheuttama hetkellinen maksimiäänitaso (LAF, maks.) ylittää 45 dB(A). Vaimennetun poravaunun käytöllä ei pystytä täysin ehkäisemään porauksesta aiheutuvaa melua, mutta sillä pystytään tehokkaimmin vähentämään meluavimmasta työvaiheesta aiheutuvaa pilaantumista. Vaimennettuja poravaunuja on Suomessa kiviainestoimialalla käytössä, mikä osoittaa, että menetelmä on Suomessa mahdollinen kohtuullisin kustannuksin. Peab Industri Oy on valtakunnallinen kiviainestoimija, ja sillä on ympäristönsuojeluviranomaisen käsityksen mukaan käytettävissä vaimennettu poravaunu.

Kävijämääräseurannan mukaan tammi-maalis- ja marras-huhtikuussa Kintulammilla virkistäytyä kuukausittain reilusta 1 300 kävijästä yli 4 600 kävijään. Koska Kintulammin retkeily- ja luonnonsuojelun alueella virkistäytytään myös tuotantokauden aikaisina kuukausina huomattavan paljon, myös talviaikaiselle toiminnalle asetetut vaatimukset, kuten vaatimus vaimennetun poravaunun käyttämisestä, ovat perusteltuja.

Tampereen kaupungin kaupunkiympäristön suunnittelu on ilmoittanut, ettei anna vastinetta valitukseen.

Tampereen kaupungin terveydensuojeluviranomainen on antanut vastineen.

Pirkanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen ympäristö ja luonnonvarat -vastuualue on antanut vastineen.

Pirkanmaan liitto on antanut vastineen.

Esko Hirvonen on antanut vastineen.

Peab Industri Oy on antanut vastaselityksen, jonka mukaan maakuntakaavassa esitetty ulkoilureitti ei sijoitu toimijoiden ottamisalueille, eivätkä toiminnot estä jo olemassa olevien reittien käyttämistä. Harjoitettaessa toimintaa

hakemuksen mukaisesti rajoitetaan toiminnasta aiheutuvaa melua siten, ettei siitä aiheudu kohtuutonta rasisitusta.

Lausunnossa viitatuissa korkeimman hallinto-oikeuden päätöksissä on ollut kyse nimenomaan tilanteista, joissa yleiskaavassa on aluetta koskevia yksityiskohtaisia määräyksiä. Nyt kyseessä olevassa asiassa alueella ei ole voimassa olevaa asema- tai yleiskaavaa, vaan ainoastaan yleispiirteinen maakuntakaava, jonka tarkoituksen toteutumista nyt kyseessä oleva hanke ei estä tai vaikeuta.

Meluselvitystä varten luonnonsuojelualueella tehdyissä melumittauksissa on havaittu Rudus Oy:n ja Peab Industri Oy:n toiminnasta aiheutuvan hyvin vähän selvästi erottuvia hetkellisiä enimmäisäänitasoja, jotka olivat yli 5 dB toiminnan aiheuttamaa keskiäänitasa suurempia. Toiminnasta ei havaittu aiheutuvan yli 55 dB(A):n hetkellisiä tasoja luonnonsuojelualueella. Meluselvityksessä ei ole murskauksen, rikotuksen ja lastauksen hetkellisistä maksimimelutasoista yhteismelua ilmentävää mallinnusta. Meluselvityksen vaatimuksista on sovittu Tampereen kaupungin ympäristönsuojeluyksikön edustajien ja toimijoiden sekä meluselvityksen laatineen konsultin kesken pidetyssä palaverissa 26.3.2019. Ympäristönsuojeluyksikön edustaja on palaverissa todennut, että melun häiritsevyyden selvittämiseksi sopivin keino on yksittäisten melutapahtumien, esimerkiksi kippausten, maksimimelun ja toistuvuuden tarkastelu. Tämä on meluselvityksessä kunkin toimijan osalta tehty. Lupaviranomaisella on ollut meluselvityksen toimittamisen jälkeen mahdollisuus pyytää lisäselvityksiä, mutta sellaisia ei ole pyydetty. Se, että eri toiminnanharjoittajien yksittäisten melutapahtumien maksimimelutaso, esimerkiksi louheen lastaus, ilmenisi täsmälleen samanaikaisesti, on erittäin epätodennäköistä, eikä siten tarvetta lausunnossa esitetylle mallinnukselle ole edes ollut.

Meluselvityksessä on mallintaa esitetty pelkän porauksen osalta hetkellinen maksimiäänitaso. Muissa mallinnustilanteissa on mukana myös muita toimintoja. Porauksen tapauksessa hetkellisiä enimmäistasoja syntyy vain tilanteessa, jossa reiän poraus valmistuu ja porakanki poistetaan reiästä. Siten kovempi ääni toistuu käytännössä poraussyvyydestä riippuen noin 5–30 minuutin välein ja kestää kerrallaan noin muutaman sekunnin. Meluselvityksen perusteella Peab Industri Oy:n toiminnasta tai NCC Industry Oy:n yhtäaikaisesta toiminnasta aiheutuvat melun keskiäänitasot eivät ylitä kyseessä oleville toiminnoille säädettyjä raja-arvoja.

Peab Industri Oy:llä on valtakunnallisesti toimivana kiviainestoimijana paras näkemys kiviainestoimialalla parhaasta käyttökelpoisesta tekniikasta. Arvion mukaan vaimennettujen poravaunujen määrä on noin 2–3 % kaikista tarkoitukseen soveltuvista poravaunuista Suomessa. Vaimennettuja poravaunuja käytetään kohteissa, joissa ne ovat välttämättömiä meluvaimennuksen kannalta. Meluselvityksen mukaan vaimennettu poravaunu ei ole välttämätön valituksenalaisen päätöksen mukaisessa kohteessa. Toimenpiteitä ja tekniikoita ei tulisi määrätä ympäristöluvassa, vaan toiminnanharjoittajalle tulee jättää mahdollisuus etsiä kuhunkin kohteeseen paras käyttökelpoinen tekniikka melutasojen alentamiseksi, jos siihen on

mittaustulosten perusteella tarpeen ryhtyä. Myöskään luvan hakijan ominaisuudet, kuten toiminnanharjoittajan vakavaraisuus, koko tai toiminta-alueen laajuus, eivät voi olla perusteena tiukemmille lupamääräyksille, vaan lupamääräysten tulee perustua toiminnan ympäristövaikutuksiin.

Ympäristöluvan määräaikaisuuden osalta ei ole esitetty ympäristönsuojelulain 87 §:n 1 momentin mukaista painavaa syytä. Nyt kyseessä olevan toiminnan ominaisuudet ovat tavanomaiset. Louhinta- ja murskaustoiminnan haitalliset vaikutukset on arvioitu ja pystytään arvioimaan luotettavasti mallinnoiksi ja asiantuntija-arvioin, eivätkä käytetty tekniikka taikka menetelmät ole uusia. Se, että pitkäkestoinen kiviainesten otto- ja murskaustoiminta ei sovellu viranomaisten näkemyksen mukaan alueelle, ei ole lainmukainen peruste muuttaa olemassa olevaa lupaa määräaikaiseksi.

Yhtiö on katsonut, että Esko Hirvonen ei ole asiassa ympäristönsuojelulain 196 §:n 2 momentissa tarkoitettu asianosainen, jota asia erityisesti koskee ja Hirvosen vastine tulee siten jättää huomiotta.

Merkintä

Hallinto-oikeus on tänään antamallaan päätöksillä ratkaissut samanaikaisesti valitukset Rudus Oy:n ja NCC Industry Oy:n ympäristölupia koskevista Tampereen kaupungin yhdyskuntalautakunnan ympäristö- ja rakennusjaoston 20.8.2021 antamista päätöksistä 17.8.2021 § 103 ja 17.8.2021 § 104. Asioiden diaarinumerot hallinto-oikeudessa ovat 21146/2021 ja 21160/2021.

Hallinto-oikeuden ratkaisu

Hallinto-oikeus, valituksen enemmälti hyläten kumoaa ja poistaa ympäristö- ja rakennusjaoston päätöksen lupamääräyksen 1, muuttaa lupamääräyksiä 2 ja 5 sekä muuttaa ympäristöluvan toistaiseksi voimassa olevaksi.

Muutetut lupamääräykset kuuluvat kokonaisuudessaan seuraavasti (*muutokset kursivilla*):

1. (*Kumottu*).

2. Poraamista, räjäytystöitä, rikutusta, murskaamista sekä kuormausta tai kuljetusta ei saa tehdä viikonloppuisin eikä arkipyhinä vaan ainoastaan arkipäivisin maanantaista perjantaihin. Toiminnassa on noudatettava seuraavia toiminta-aikoja:

	<i>1. –30.9.</i>	<i>1.10.–15.4.</i>	<i>16.4.–31.8</i>
poraaminen	<i>ma–pe klo 7–18</i>	ma–to klo 7–21, pe klo 7–18	kielletty
räjäytys	<i>ma–pe klo 8–18</i>	ma–pe klo 8–18	kielletty
rikotus	<i>ma–pe klo 8–18</i>	ma–pe klo 8–18	kielletty
murskaus	<i>ma–pe klo 7–18</i>	ma–to klo 7–22, pe klo 7–18	kielletty

lastaus ja kuljetus	ma-pe klo 6-22	ma-pe klo 6-22	ma-to klo 6-22, pe klo 6-18
---------------------	----------------	----------------	-----------------------------

5. Toiminnasta syntyvä melu ei saa asuinkiinteistöjen pihalla ylittää melutason ohjearvoista annetussa valtioneuvoston päätöksessä (993/1992) säädettyä ulkomelun päiväajan ohjearvoa 55 dB_LAeq 7-22 eikä vapaa-ajan kiinteistöjen oleskeluun tarkoitetuilla piha-alueilla tai läheisen luonnonsuojelu- ja virkistysalueen oleskeluun tarkoitetuilla taukopaikoilla ulkomelun ohjearvoa 45 dB. Melun ollessa iskumaista, lisätään mitattuihin arvoihin 5 dB ennen vertaamista annettuihin raja-arvoihin.

Melun leviämistä tulee ehkäistä meluselvityksen (Promethor Oy, Ympäristömeluselvitys, Sorila, Tampere, raportti nro PR4859-Y01, 22.5.2019) mukaisesti. Raaka-aine-, pintamaa- ja tuotevarastokasat on pidettävä melun leviämisen ehkäisemisen kannalta riittävän korkeina, ja ne on sijoitettava siten, että melun leviäminen altistuviin kohteisiin estyy mahdollisimman tehokkaasti. *(Poistettu tekstiä)* Melulähteet, kuten murskaus ja iskuvasarointi, on sijoitettava mahdollisimman alhaiselle tasolle tai meluesteen välittömään läheisyyteen.

Lupamääräyksessä edellytetyt meluntorjuntatoimenpiteitä voidaan muuttaa Tampereen kaupungin ympäristönsuojeluviranomaisen hyväksymän suunnitelman mukaisesti, mikäli toiminnanharjoittaja pystyy esittämään luotettavan selvityksen muunlaisesta vastaavan tasoisesta asutusta, loma-asutusta ja virkistysaluetta suojaavasta meluntorjunnasta.

Sovellettavat säännökset

Ympäristönsuojelulain 5 §:n 1 momentin 2 kohdan mukaan ympäristön pilaantumisen tarkoitetaan sellaista päästöä, jonka seurauksena aiheutuu joko yksin tai yhdessä muiden päästöjen kanssa: a) terveyshaittaa; b) haittaa luonnolle ja sen toiminnoille; c) luonnonvarojen käyttämisen estymistä tai melkoista vaikeutumista; d) ympäristön yleisen viihtyisyyden tai erityisten kulttuuriarvojen vähentymistä; e) ympäristön yleiseen virkistyskäyttöön soveltuvuuden vähentymistä; f) vahinkoa tai haittaa omaisuudelle taikka sen käytölle; tai g) muu näihin rinnastettava yleisen tai yksityisen edun loukkaus.

Ympäristönsuojelulain 7 §:n 1 momentin mukaan toiminnanharjoittajan on järjestettävä toimintansa niin, että ympäristön pilaantuminen voidaan ehkäistä ennakolta. Jos pilaantumista ei voida kokonaan ehkäistä, se on rajoitettava mahdollisimman vähäiseksi. Toiminnanharjoittajan on rajoitettava toimintansa päästöt ympäristöön ja viemäriverkostoon mahdollisimman vähäisiksi.

Ympäristönsuojelulain 12 §:n mukaan luvanvaraista tai rekisteröitävää toimintaa ei saa sijoittaa asemakaavan vastaisesti. Lisäksi alueella, jolla on voimassa maakuntakaava tai oikeusvaikutteinen yleiskaava, on katsottava, ettei toiminnan sijoittaminen vaikeuta alueen käyttämistä kaavassa varattuun tarkoitukseen.

Ympäristönsuojelulain 49 §:n 1–5 kohtien mukaan ympäristöluvan myöntäminen edellyttää, ettei toiminnasta, asetettavat lupamääräykset ja toiminnan sijoituspaikka huomioon ottaen, aiheudu yksinään tai yhdessä muiden toimintojen kanssa: 1) terveyshaittaa; 2) merkittävää muuta 5 §:n 1 momentin 2 kohdassa tarkoitettua seurausta tai sen vaaraa; 3) 16–18 §:ssä kiellettyä seurausta; 4) erityisten luonnonolosuhteiden huonontumista taikka vedenhankinnan tai yleiseltä kannalta tärkeän muun käyttömahdollisuuden vaarantumista toiminnan vaikutusalueella; 5) eräistä naapuruussuhteista annetun lain 17 §:n 1 momentissa tarkoitettua kohtuutonta räsitystä.

Eräistä naapuruussuhteista annetun lain 17 §:n 1 momentin mukaan kiinteistöä, rakennusta tai huoneistoa ei saa käyttää siten, että naapurille, lähistöllä asuvalle tai kiinteistöä, rakennusta tai huoneistoa hallitsevalle aiheutuu kohtuutonta räsitystä ympäristölle haitallisista aineista, noesta, liasta, pölystä, hajusta, kosteudesta, melusta, tärinästä, säteilystä, valosta, lämmöstä tai muista vastaavista vaikutuksista.

Saman pykälän 2 momentin mukaan arvioitaessa räsituksen kohtuuttomuutta on otettava huomioon paikalliset olosuhteet, räsituksen muu tavanomaisuus, räsituksen voimakkuus ja kesto, räsituksen syntymisen alkamisajankohta sekä muut vastaavat seikat.

Ympäristönsuojelulain 52 §:n 1 momentin mukaan ympäristöluvassa on annettava tarpeelliset määräykset muun muassa päästöistä, päästöraja-arvoista, päästöjen ehkäisemisestä ja rajoittamisesta sekä päästöpaikan sijainnista (1 kohta) ja muista toimista, joilla ehkäistään tai vähennetään ympäristön pilaantumista tai sen vaaraa (6 kohta).

Saman pykälän 3 momentin mukaan lupamääräyksiä annettaessa on otettava huomioon toiminnan luonne, sen alueen ominaisuudet, jolla toiminnan vaikutus ilmenee, toiminnan vaikutus ympäristöön kokonaisuutena, ympäristön pilaantumisen ehkäisemiseksi tarkoitettujen toimien merkitys ympäristön kokonaisuuden kannalta sekä tekniset ja taloudelliset mahdollisuudet toteuttaa nämä toimet. Päästöraja-arvoa sekä päästöjen ehkäisemistä ja rajoittamista koskevien lupamääräysten tulee perustua parhaaseen käyttökelpoiseen tekniikkaan. Lupamääräyksissä ei kuitenkaan saa velvoittaa käyttämään vain tiettyä tekniikkaa. Lisäksi on tarpeen mukaan otettava huomioon energian ja materiaalien käytön tehokkuus sekä varautuminen onnettomuuksien ehkäisemiseen ja niiden seurausten rajoittamiseen.

Ympäristönsuojelulain 87 §:n mukaan ympäristöluvan myöntämistä koskeva päätös määrätään olemaan voimassa toistaiseksi. Se voidaan kuitenkin määrätä olemaan voimassa määräajan toiminnanharjoittajan hakemuksesta tai jos siihen on toiminnan erityisiin ominaisuuksiin, siinä käytetyn tekniikan tai käytettyjen menetelmien uutuuteen tai toiminnan haitallisten vaikutusten arvioinnin vaikeuteen liittyvä painava syy. Määräaikainen ympäristö lupa raukeaa määräajan päättyessä, jollei lupapäätöksessä ole toisin määrätty.

Ympäristönsuojelulain 89 §:n 2 momentin mukaan lupaviranomaisen on valvontaviranomaisen, asianomaisen yleistä etua valvovan viranomaisen tai haitankärsijän taikka 186 §:ssä tarkoitetun rekisteröidyn yhdistyksen tai säätiön aloitteesta muutettava lupaa, jos: 1) toiminnasta aiheutuva pilaantuminen tai sen vaara poikkeaa olennaisesti ennalta arvioidusta; 2) toiminnasta voi aiheutua tässä laissa kielletty seuraus; 3) parhaan käyttökelpoisen tekniikan kehittymisen vuoksi päästöjä voidaan olennaisesti vähentää ilman kohtuuttomia kustannuksia; 4) toiminnan ulkopuoliset olosuhteet ovat luvan myöntämisen jälkeen olennaisesti muuttuneet ja luvan muuttaminen on tämän vuoksi tarpeen; 5) luvan muuttaminen on tarpeen luvan myöntämisen jälkeen laissa, valtioneuvoston asetuksessa tai Euroopan unionin säädöksessä annetun sitovan ympäristön pilaantumisen ehkäisemistä koskevan yksilöidyn vaatimuksen täyttämiseksi.

Kivenlouhimojen, muun kivenlouhinnan ja kivenmurskaamojen ympäristönsuojelusta annetun valtioneuvoston asetuksen 1 §:n mukaan tässä asetuksessa säädetään kivenlouhimon, muun kivenlouhinnan ja kivenmurskaamon ympäristönsuojelun vähimmäisvaatimuksista silloin, kun toimintaan on oltava ympäristölupa.

Saman asetuksen 6 §:n 1 momentin mukaan melulähteet on sijoitettava teknisten mahdollisuuksien mukaan toiminta-alueen alimmalle kohdalle. Raaka-aine-, pintamaa- ja tuotevarastokasat on pidettävä melun leviämisen estämisen kannalta riittävän korkeina ja ne on sijoitettava siten, että melun leviäminen melulle alttiisiin kohteisiin estyy.

Saman pykälän 3 momentin mukaan, jos kivenmurskaamo sijoitetaan alle 500 metrin päähän asumiseen tai loma-asumiseen käytettävästä rakennuksesta tai sen välittömässä läheisyydessä sijaitsevasta oleskeluun tarkoitetusta pihalueesta tai muusta häiriöille alttiista kohteesta, melua on torjuttava koteloinnein, kumituksin tai muilla vastaavilla ääniteknisesti parhailla meluntorjuntatoimilla. Meluesteet on rakennettava melulähteen välittömään läheisyyteen.

Saman asetuksen 7 §:n mukaan toiminnasta syntyvä melu ei saa häiriöille alttiissa kohteissa ylittää melutason ohjearvoista annetussa valtioneuvoston päätöksessä säädettyjä ulkomelun ohjearvoja.

Saman asetuksen 8 §:n 1 momentin mukaan, jos toiminnan etäisyys melulle alttiisiin kohteisiin on alle 500 metriä, ei murskaamista, poraamista, rikotusta tai räjäytyksiä eikä kuormauksia tai kuljetuksia saa tehdä viikonloppuisin eikä arkipäivinä, vaan: 1) murskaaminen on tehtävä arkipäivisin kello 7.00 ja 22.00 välisenä aikana; 2) poraaminen on tehtävä arkipäivisin kello 7.00 ja 21.00 välisenä aikana; 3) rikotus on tehtävä arkipäivisin kello 8.00 ja 18.00 välisenä aikana; 4) räjäytykset on tehtävä arkipäivisin kello 8.00 ja 18.00 välisenä aikana; ja 5) kuormaaminen ja kuljetus on tehtävä arkipäivisin kello 6.00 ja 22.00 välisenä aikana.

Saman pykälän 2 momentin mukaan, jos maasto-olosuhteet ovat erityisen suojaavat ja toiminnanharjoittaja voi sijoittamalla murskaamo rakennukseen

tai muita melua tehokkaasti vähentäviä teknisiä keinoja käyttäen luotettavasti ja ympäristölupaviranomaisen hyväksymällä tavalla osoittaa, että toiminta täyttää häiriöille alttiissa kohteessa 7 §:n vaatimukset melutason arvoista, voidaan ympäristöluvassa sallia murskaus myös lauantaisin kello 7.00–18.00 välisenä aikana. Ympäristöluvassa voidaan lisäksi erityisistä syistä sallia kuormaus ja kuljetus lauantaisin kello 7.00–18.00 välisenä aikana.

Saman pykälän 3 momentin mukaan ympäristön pilaantumisen ehkäisemiseksi ympäristöluvassa voidaan erityisestä syystä antaa toiminta-ajoista 1 ja 2 momentissa säädettyä ankarampia määräyksiä.

Melutason ohjearvoista annetun valtioneuvoston päätöksen 2 §:n 1 momentin mukaan asumiseen käytettävillä alueilla, virkistysalueilla taajamissa ja taajamien välittömässä läheisyydessä sekä hoito- tai oppilaitoksia palvelevilla alueilla on ohjeena, että melutaso ei saa ylittää ulkona melun A-painotetun ekvivalenttitason (L_{Aeq}) päiväohjearvoa (klo 7–22) 55 dB eikä yöohjearvoa (klo 22–7) 50 dB.

Saman pykälän 2 momentin mukaan loma-asumiseen käytettävillä alueilla, leirintäalueilla, taajamien ulkopuolella olevilla virkistysalueilla ja luonnonsuojelualueilla on ohjeena, että melutaso ei saa ylittää päiväohjearvoa 45 dB eikä yöohjearvoa 40 dB.

Asiassa saatu selvitys

Ympäristönsuojelulain 89 §:n mukainen ympäristöluvan muuttamista koskeva asia on tullut vireille saman pykälän 2 momentissa tarkoitettujen yhdistysten aloitteesta.

Tampereen kaupungin ympäristö- ja rakennusjaosto on päätöksellään 17.9.2010 myöntänyt toiminnalle toistaiseksi voimassa olevan ympäristöluvan ja muuttanut sitä päätöksellään 8.2.2019. Tampereen kaupungin ympäristö- ja rakennuslautakunta on myöntänyt toiminnalle maa-aineslain mukaisen luvan maa-ainesten ottoon 2.9.2014. Luvan mukainen ottamisalueen pinta-ala on noin 12,4 hehtaaria ja suunniteltu ottamismäärä 1 216 000 m³. Maa-aineslain mukainen ottamisaika on 15 vuotta. Maa-aineslupa on voimassa 31.12.2030 saakka. Luvan mukaisesta ottomäärästä on otettu 31.12.2020 mennessä yhteensä 304 783 k-m³ ja jäljellä oleva määrä on 911 217 k-m³.

Peab Industri Oy:n toiminta-alueen läheisyydessä sijaitsee Kintulammin retkeily- ja virkistysalue. Alue on rauhoitettu luonnonsuojelulain nojalla luonnonsuojelualueeksi vuonna 2018. Alueen käyttäjämäärä on kasvanut aiemmasta noin 5 000 vuotuisesta kävijästä noin 50 000 kävijään vuodessa. Alueella virkistäydytään ympäri vuoden, mutta kävijämäärät ovat talvikuukausina alhaisemmat kuin muina kuukausina.

Alueella on voimassa Pirkanmaan maakuntakaava 2040, jossa toiminta-alue on maa- ja metsätalousvaltaista aluetta, joka on ekosysteemipalveluiden kannalta merkittävä (MK). Länsipuolella alue rajautuu retkeily- ja ulkoilualueeseen (VR). Peab Industri Oy:n toiminta sijoittuu pääosin MK-

alueelle, mutta pieni osa toiminnasta sijoittuu VR-alueelle (noin 0,1 hehtaaria). Toiminta-alueiden läheisyyteen sijoittuu Vattulan säästömetsän ja Kintulammin suojelualuekokonaisuus (S), jonka yhteispinta-ala on 608,5 hehtaaria. NCC Industry Oy:n ja Peab Industri Oy:n ottamisalueiden väliin maakuntakaavassa on osoitettu kulkemaan Kangasalan Kaarinanpolkuun yhdistyvä ulkoilureitti, joka on osa laajempaa maakunnallista reitistöä.

Kaavamerkinnällä MK on osoitettu maakunnallisesti merkittävät laajat yhtenäiset luonnon ydinalueet tai luonnon- ja kulttuuriympäristöjen kokonaisuudet, joilla on tarvetta retkeilyn ja ulkoilun järjestämiseen. MK-alueet ovat osa maakunnan ekologista verkostoa, ja ne tukevat luonnonympäristöjen kytkeytyvyyttä, säilymistä ja virkistyskäyttöä. Merkintä ei rajoita alueen maa- ja metsätalouskäyttöä tai käyttöä vakituiseen tai loma-asumiseen. Suunnittelumääräyksen mukaan MK-alueen yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa on kiinnitettävä huomiota maa- ja metsätalouden toimintaedellytysten turvaamiseen sekä ulkoilumahdollisuuksia parantavien polku- ja reittiverkostojen ja näihin liittyvien palvelujen järjestämiseen. Alueen suunnittelussa ja toteutuksessa tulee ottaa huomioon luonnon monimuotoisuuden ja muiden luontoarvojen säilyminen sekä välttää luonnonympäristöjen pirstoutumista.

VR-merkinnällä on osoitettu maakunnallisesti ja seudullisesti merkittävät ja alueeltaan laajat taajamarakenteen ulkopuolella sijaitsevat retkeilyn ja ulkoilun alueet. Suunnittelumääräyksen mukaan alueen yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa on turvattava retkeily- ja ulkoilukäyttöedellytyksien säilyminen ja kehittäminen. Alueen suunnittelussa on kiinnitettävä huomiota ympäristön laatuun, alueen ominaisuuksiin ekologisen verkoston osana sekä merkitykseen luonnon monimuotoisuuden kannalta.

Pohjois-Tampereen 19.4.2021 hyväksytyssä strategisessa yleiskaavassa ottamisalue ja sen lähiympäristö ovat maaseutualueita. Ottoalueen länsipuolella oleva, kaupungin omistama Katusuontila on kaavassa virkistysaluetta. Ottoalueen kiinteistö Kokko I rajautuu Katusuontilaan. Pohjois- ja länsipuolella ottoaluetta on tärkeää yhtenäistä metsäaluetta koskeva merkintä ja lännessä kehitettävä matkailukokonaisuus -merkinnällä merkittyä aluetta.

Lähimmät vakituiseen asumiseen käytettävät kiinteistöt sijaitsevat noin 600 metrin etäisyydellä idän suunnalla ja noin 800–1 000 metrin etäisyydellä etelän suunnalla Pulesjärventiellä. Lähimmät loma-asumiseen käytettävät kiinteistöt sijaitsevat noin 480 metrin etäisyydellä idässä ja noin 800 metrin etäisyydellä luoteessa. Kintulammin luonnonsuojelu- ja retkeilyalue sijaitsee lähimmillään vajaan 700 metrin etäisyydellä ottoalueesta länteen.

Rudus Oy:n, Peab Industri Oy:n (aiemmin YIT Suomi Oy:n) ja NCC Industry Oy:n toiminnasta on tehty melumallinnus (Promethor Oy 22.5.2019). Selvitystä varten Rudus Oy:n ja Peab Industri Oy:n toiminnan ääniä on mitattu huhtikuussa vuonna 2019.

YIT Suomi Oy:n toimipisteessä on ollut käytössä esi- ja jälkimurskaimesta, kubisaattorista (muotoileva murskain) ja seulastoista koostunut laitteisto. Tehtyjen melupäästömittausten tulosten perusteella laitteiden melupäästö on vastannut mittaustarkkuus huomioiden hyvin mallinnuksessa käytettyä lähtöarvoa.

Meluselvityksen mukaan YIT Suomi Oy:n (nykyään Peab Industri Oy:n) toiminnasta aiheutuva päiväajan keskiäänitaso alittaa nyky- ja ennustetilanteessa 55 dB(A) kaikilla ympäristön asuinrakennuksilla ja 45 dB(A) kaikilla ympäristön lomarakennuksilla.

Laskentatulosten perusteella eniten melulle altistuvat kohteet ovat toiminta-alueen pohjoispuolella Kortejärven eteläosassa sijaitsevat lomarakennukset. Tämä tulee huomioida toiminnan järjestämisessä. Pohjoissuuntaan tulee toteuttaa riittävä melusuojaus joko hyödyntämällä esitetyn tyyppisiä pintamaa-aumoja tai vaihtoehtoisesti sijoittamalla murskauslaitos pohjoissuunnasta katsottuna varastokasan taakse. Melulaskennan perusteella esitettyä pintamaa-aumaa vastaava suojavaikutus saavutetaan, kun murskaimen läheisyyteen pohjoispuolelle sijoitetaan yhtenäinen noin 6 m korkea varastokasa.

Tehtyjen melumittausten perusteella toiminnan aiheuttama melutaso on alittanut Kortejärven alueen lomarakennuksilla raja-arvot ja tulokset ovat olleet melulaskennan tuloksia pienempiä. Ero tuloksissa on johtunut todennäköisesti ympäristön puuston melun leviämistä vähentävästä vaikutuksesta, jota ei ole huomioitu melulaskennassa.

Laskennan perusteella Peab Industri Oy:n toiminnalla on NCC Industry Oy:n toiminnan kanssa yhteismeluvaikutusta muutamilla lomarakennuksilla toiminta-alueen pohjoispuolella. Yhteismelun taso on 42–45 dB(A) Kortejärven eteläosan lomarakennuksilla ja 45 dB(A) Kortejärven pohjoisosan lomarakennuksella. Yhteismeluvaikutus tulee minimoida huolehtimalla riittävästä murskauslaitoksen melun torjunnasta pohjoissuuntaan. Todellisuudessa on harvinaista, että yhteismelu kyseisissä kohteissa on sääolosuhteet huomioiden laskentatuloksen suuruista, koska lomarakennukset sijaitsevat toiminta-alueista katsottuna eri ilmansuunnissa, eikä siten käytännössä koskaan vallitse myötätuuli samanaikaisesti kummastakin toiminta-alueesta lomarakennusten suuntaan.

Melulaskennan perusteella alueen pohjoisreunan pintamaa-auman korkeuden tulee olla nykytilanteessa noin +147 m ja ennustetilanteessa noin +149 m. Mittauspäivänä melutaso on täyttänyt kuitenkin raja-arvot ympäristön lomarakennuksilla myös nykyisellä pintamaa-aumalla, jonka korkeus on noin +144 m.

Hetkellisten maksimiäänitasojen melutasojen laskennan lähtötasoina on käytetty mittaustuloksissa havaittuja suurimpia melupäästöjä. Porauksen tapauksessa hetkellisiä enimmäistasoja syntyy tilanteessa, jossa reiän poraus valmistuu ja porakanki poistetaan reiästä. Siten kovempi ääni toistuu käytännössä poraussyvyydestä riippuen noin 5–30 minuutin välein ja kestää

kerrallaan noin muutaman sekunnin. Mittausten ja havaintojen perusteella murskauksen, rikotuksen ja pyöräkuormaajan toiminnassa käytetyn melupäästön suuruisia hetkellisiä maksimiäänitasoja aiheutuu noin 1–5 kappaletta 10 minuutissa. Lähtötasoltaan noin 5 dB pienempiä kolahduksia aiheutui mittausten perusteella noin 20–30 kappaletta 10 minuutissa. Toiminnasta ei havaittu aiheutuvan yli 55 dB(A):n hetkellisiä tasoja luonnonsuojelualueella.

Oikeudellinen arviointi

Louhinta retkeily- ja ulkoilualueella (VR)

Sille seikalle, ettei Kokonkallion toiminta-alueita ole osoitettu Pirkanmaan maakuntakaavassa kiviaineshuollon kannalta tärkeiksi alueeksi EOK-merkinnällä, ei tule antaa määräävää merkitystä, kun kyseessä on jo maa-aines- ja ympäristöluvalla toimiva hanke, eikä ympäristönsuojelulaki edellytä, että kiviainesten ottotoiminta sijoitettaisiin vain siihen nimenomaisesti varatuille alueille. Karttatarkastelun ja asiassa esitetyn perusteella ottamistoiminta sijoittuu noin 0,1 hehtaarin osalta maakuntakaavan retkeily- ja ulkoilualueelle (VR) ottamisalueen länsipuolella. Ottamisalueelta Kintulammin retkeily- ja luonnonsuojelualueelle (S) on etäisyyttä noin 650 metriä. Luonnonsuojelualueen ympärille maakuntakaavassa sijoittuu retkeily- ja ulkoilualue (VR), johon ottamisalue länsipuolella rajautuu. Toiminta-alueen länsipuolella, kyseisellä maakuntakaavan osoittamalla retkeily- ja ulkoilualueella, ei sijaitse rakennettuja retkeilyalueita tai reittejä. Pääsääntöisesti maakuntakaavassa virkistyskäyttöä koskeva käyttötarkoitus estää toiminnan sijoittamisen retkeily- ja ulkoilualueelle, mutta tässä tapauksessa ottamisen sallimista retkeily- ja ulkoilualueella (VR) puoltavat alueen pieni koko (0,1 ha) sekä absoluuttisesti että suhteessa koko retkeily- ja ulkoilualueeseen ja se, että tällä alueella syntyvät päästöt ovat ennalta arvioiden pienet. Toiminta kyseisellä VR-alueen osalla ei asiassa saadun selvityksen perustella estä kaavaan merkityn VR-alueen käyttämistä kaavassa varattuun tarkoitukseen ottaen huomioon maakuntakaavan yleispiirteisyys. Maa-aineksen ottamistoiminta ei kuulu ympäristöluvassa säänneltäviin asioihin, eivätkä maa-aineksen fyysisen poistamisen vaikutukset siten tule arvioitaviksi tämän asian yhteydessä.

Toiminta-ajat

Melumallinnuksen mukaan Peab Industri Oy:n toiminnasta ei aiheudu asuinkiinteistöille tai lomakiinteistöille melutason ohjearvoista annetussa valtioneuvoston päätöksessä asetettujen melutason ohjearvojen ylityksiä. Lassijärven pohjoispuolen loma-asunnolla melutasot ovat 45 dB(A):n tasolla ja järven eteläpuolella sijaitsevalla vakituisella asuinrakennuksella melutaso on likimain 50 dB (A):n suuruinen. Melumallinnuksen ja melumittauksen mukaan Peab Industri Oy:n toiminnasta aiheutuvat keskiäänitasot jäävät alle 45dB(A):n luonnonsuojelualueella ja retkeilyreitistöillä sekä niiden levähdyspaikoilla nykytilanteessa ja ennustetilanteessa. Peab Industri Oy:n ja NCC Industry Oy:n toimintojen yhteismelun taso on 42–45 dB(A) Kortejärven eteläosan lomarakennuksilla ja 45 dB(A) Kortejärven pohjoisosan

lomarakennuksella. Meluselvityksessä tämä on huomioitu alueen pohjoisreunan pintamaa-aumojen sijoittelulla ja niiden korkeuden määrittämisellä. Peab Industri Oy:n ja NCC Industry Oy:n toimintojen melutaso ylittää 45 dB(A) pienellä osalla luonnonsuojelualuetta ja retkeilyreittejä Kortejärven ympäristössä. Ylitys aiheutuu pääosin NCC Industry Oy:n toiminnan porauksesta. Peab Industri Oy:n toiminnasta aiheutuvat hetkelliset enimmäisäänitasot kohdistuvat jossain määrin Kintulammin retkeily- ja luonnonsuojelualueelle toiminta-alueelta katsottuna länsi-pohjoisakselille sekä Lassijärven suunnalle. Toiminnan aiheuttamalla melupäästöillä on siten jonkin verran vaikutusta Kintulammin retkeily- ja luonnonsuojelualan virkistyskäytölle, mutta asiassa saadun selvityksen mukaan vaikutukset eivät ole niin merkittäviä, että toiminnasta ennalta arvioiden aiheutuisi merkittävää ympäristön yleiseen virkistyskäyttöön soveltuvuuden vähentymistä.

Hallinto-oikeus muuttaa lupamääräyksessä 2 vuosittaista toiminta-aikaa siten, että toiminta on sallittua ajalla 1.9.–15.4. Vuorokautista toiminta-aikaa rajoitetaan porauksen ja murskauksen osalta ajalla 1.–30.9. ratkaisuosassa esitetyllä tavalla. Hallinto-oikeus katsoo, että vuosittainen tuotantotauko sekä toiminta-aikarajoitukset syyskuussa ovat perusteltuja toiminta-alueen lähistöön sijoittuvien loma-asuntojen virkistyskäytön kannalta. Kun lisäksi otetaan huomioon lupamääräyksissä 4 ja 5 määrätyt meluntorjuntatoimenpiteet sekä lupamääräyksessä 18 määrätyt melumittausselvitteet, hallinto-oikeus katsoo, ettei toiminnasta aiheudu Kintulammin retkeily- ja luonnonsuojelualan käyttäjille, lähialueen asukkaille tai loma-asutukselle ympäristösuojelulain vastaista seurausta.

Vaimennettu poravaunu

Lupamääräyksessä 5 on määrätty melutason raja-arvoista sekä melun ehkäisemisestä meluselvityksen (Promethor Oy, Ympäristömeluselvitys 22.5.2019) mukaisesti. Melumallinnuksen mukaan Peab Industri Oy:n toiminta on melutason ohjearvoista annetussa valtioneuvoston päätöksessä asetettujen melutason ohjearvojen mukaista normaalia poravaunua käyttäen, vaikka lähimmillä lomarakennuksilla ja asuinkiinteistöllä melutaso on likimain raja-arvon suuruinen. Hallinto-oikeus katsoo, että meluselvityksen mallinnukset osoittavat, että toiminta voidaan toteuttaa niin, etteivät melutason ohjearvot, joita toiminnassa on noudatettava sitovina raja-arvoina, ylity lähimmissä häiriintyvissä kohteissa. Vaimennetun poravaunun käytöllä ei saavutettaisi huomattavaa vaikutusta Kintulammin retkeily- ja luonnonsuojelualan virkistyskäyttäjien viihtyvyyden kannalta, koska murskauksella, rikotuksella ja pyöräkuormaajien aiheuttamalla melulla on siellä suurempi vaikutus hetkellisiin enimmäisäänitasoihin. Koska kuitenkin myös porauksesta aiheutuu yli 55 dB(A):n suuruisia enimmäisäänitasoja erityisesti Lassijärven ja Pulesjärven loma-asuntojen ja vakituisten asuntojen piha-alueilla, hallinto-oikeus viihtyisyshaitan vähentämiseksi hyväksyy syyskuuta koskevat vuorokautiset toiminta-aikarajoitukset muuta toimintajaksoa tiukempina ja ajanjaksoa 1.10.–15.4. koskevat vuorokautiset toiminta-ajat valituksenalaisen päätöksen mukaisesti. Kun lisäksi otetaan huomioon lupamääräyksessä 2 annetut muut toiminta-aikarajoitukset,

lupamääräyksessä 4 määrätty meluntorjuntatoimenpiteet ja lupamääräyksessä 18 määrätty melumittausvelvollisuudet sekä toiminnanharjoittajan velvollisuus ryhtyä meluntorjuntatoimenpiteisiin, mikäli melun raja-arvo ylittyy, hallinto-oikeus muuttaa lupamääräystä 5 ratkaisukohdasta ilmenevästi. Melua on mahdollista vähentää riittävästi ja tehokkaasti esitetyillä meluntorjuntatoimenpiteillä.

Ympäristöluvan voimassaolo

Ympäristö- ja rakennusjaosto on valituksenalaisen päätöksensä perusteluissa katsonut, että Peab Industri Oy:n toiminnan haitallisten vaikutusten arviointi on vaikeaa, sillä läheisen Kintulammin retkeily- ja luonnonsuojelualueen virkistyskäyttö on lisääntynyt merkittävästi viime vuosina ja tulevaisuuden kävijämäärää on vaikea arvioida. Toiminnan häiritsevyyden arviointia on vaikeuttanut myös se, että Kintulammin eteläpuolella sijaitsevalla kolmella louhimolla ei ole ollut yhtäaikaista toimintaa vuoden 2007 jälkeen. Lisäksi Peab Industri Oy:n toiminnalla on yhteisvaikutuksia lähellä sijaitsevan NCC Industry Oy:n kalliokiviaineksen ottotoiminnan kanssa.

Peab Industri Oy:n harjoittama ottotoiminta on luonteeltaan pitkäaikaista toimintaa ja sitä harjoitetaan louhinta- ja murskaustoiminnalle tyypillisissä olosuhteissa. Ottotoiminnassa käytetty tekniikka ja menetelmät ovat tavanomaisia. Kun asiaa tarkastellaan kokonaisuutena, kysymys ei ole Peab Industri Oy:n kannalta ympäristönsuojelulain 87 §:ssä tarkoitettua uudesta tekniikasta tai menetelmästä, eikä toiminnalla voida katsoa olevan sellaisia erityisiä ominaisuuksia, joiden vuoksi luvan tulisi olla määräaikainen. Siltä osin kuin ympäristö- ja rakennusjaosto on viitannut Kintulammin retkeily- ja luonnonsuojelualueella kävijämäärien lisääntymiseen sekä toiminnan häiritsevyyden arvioinnin vaikeuteen ja tulevaisuuden kävijämäärien arvioinnin vaikeuteen, hallinto-oikeus katsoo, ettei tältä osin kyseessä ole ympäristönsuojelulain 87 §:ssä tarkoitettu syy, jonka perusteella Peab Industri Oy:n ympäristölupa voitaisiin muuttaa määräaikaiseksi. Lupaedellytysten arvioinnissa lähtökohtana ovat vallitsevat olosuhteet, joten Kintulammin retkeily- ja luonnonsuojelualueen tulevaisuuden kävijämäärien ennustettavuuden vaikeudet eivät tule nyt arvioitaviksi. Kun lisäksi otetaan huomioon Peab Industri Oy:n toiminnan meluvaikutuksesta ja alueen toimijoiden yhteismeluvaikutuksesta esitetty selvitys, hallinto-oikeus hyväksyy valituksen tältä osin ja muuttaa ympäristöluvan toistaiseksi voimassa olevaksi.

Sovelletut oikeusohjeet

Perusteluissa mainitut.

Julkinen kuulutus

Päätös on annettu julkisella kuulutuksella.

Päätöksestä ilmoittaminen

Tampereen kaupunginhallituksen on viipymättä julkaistava tieto tätä päätöstä koskevasta kuulutuksesta kuntalain 108 §:n mukaisesti. Tiedon kuulutuksen julkaisemisesta tulee olla nähtävillä vähintään sen ajan, jonka kuluessa päätökseen saa hakea muutosta.

Muutoksenhaku

Tähän päätökseen saa hakea muutosta valittamalla korkeimpaan hallinto-oikeuteen, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan. Valituskirjelmä on toimitettava korkeimpaan hallinto-oikeuteen 30 päivän kuluessa hallinto-oikeuden päätöksen tiedoksisaannista eli **viimeistään 13.6.2024**.

Valitusosoitus on liitteenä HallJK (01.20).

Hallinto-oikeuden kokoonpano

Asian ovat ratkaisseet lainoppineet hallinto-oikeustuomarit Patrick Sahlström Janika Gummerus sekä luonnontieteiden alan hallinto-oikeustuomarit Petri Hiltunen ja Saara Juopperi.

Esittelijä Maritta Feodoroff

Tämä päätös on sähköisesti varmennettu hallinto-oikeuden asianhallintajärjestelmässä.

Jakelu

Päätös ja maksu

Peab Industri Oy
Asiamies ja prosessiosoite:
Asianajaja Kari Marttinen
HPP Asianajotoimisto Oy

Jäljennös maksutta

Tampereen kaupungin yhdyskuntalautakunnan ympäristö- ja rakennusjaosto

Tampereen kaupunki

Tampereen kaupungin kaupunkiympäristön suunnittelu

Tampereen kaupungin terveydensuojeluviranomainen

Pirkanmaan liitto

Esko Hirvonen

Pirkanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus /
Ympäristö ja luonnonvarat -vastuualue

Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintovirasto /
Ympäristölupavastuualue

Suomen ympäristökeskus

Tuomioistuimen yhteystiedot

Vaasan hallinto-oikeus
Korsholmanpuistikko 43, 4 krs (PL 204), 65101 Vaasa
Sähköposti: vaasa.hao@oikeus.fi
Puh.: 029 56 42780

Hallinto- ja erityistuomioistuinten asiointipalvelu:
<https://asiointi.oikeus.fi/hallintotuomioistuimet#/>

Henkilötietojen käsittelyyn ja tietosuojaan liittyvät tiedot ovat saatavilla
<https://oikeus.fi/hallintooikeudet/vaasanhallinto-oikeus/fi/>